

Sändlista

STATENS HAVERIKOMMISSION

Ink 2017 -10- 18

Dnr

Aktbil.nr

Ert tjänsteställe, handläggare
SHKErt datum
2017-06-29Er beteckning
M-16/15Vårt tjänsteställe, handläggare
Carl Johan Frödin, carljohan.frodin@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens åtgärder med anledning av SHK RM

2017:01

(1 bilaga)

Bakgrund

Statens haverikommission (SHK) har i rapport RM 2017:01 lämnat Försvarsmakten (FM) elva rekommendationer att omhänderta senast den 27 oktober 2017. I bilaga 1 framgår FM beslut och ansvarsfördelning på vilka åtgärder som vidtagits för respektive rekommendation.

Beslut

I beredningen av detta ärende har deltagit generalmajor Mats Helgesson, överste Anders Persson, överste Anders Janson, överstelöjtnant Michael Lundquist, överstelöjtnant Niclas Berger och försvarsjurist Åsa Dahlström.

Detta ärende har beslutats av överbefälhavare Micael Bydén. I den slutliga handläggningen har dessutom överstelöjtnant Jonas Larsson och mj Michael Rosenqvist deltagit och som föredragande mj Carl Johan Frödin.

Micael Bydén
Carl Johan Frödin

(FRÖ)

Postadress
Försvarsmakten
107 85 StockholmBesöksadress
Lidingövägen 24Telefon
08-788 75 00Telefax
08-788 77 78E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

Sändlista

Statens haverikommission

För kännedom

ÖB

FLYGI

LEDS

INS

PROD

Bakgrund

I hanteringen av rekommendationerna återfinns hänvisningar till åtgärdsprogram samt genomförda tillsyner därav denna bakgrund.

Hkpflj hade under hösten 2015 det allvarliga tillbudet med HKP16 i Vättern och sedan ett allvarligt tillbud med en HKP14 vintern 2016 vid Namsos. C Hkpflj beslutade då att ta fram ett åtgärdsprogram innehållande nio punkter för att förbättra flygsäkerhetsläget. SHK delgav ungefär vid denna tidpunkt fakta från framförallt händelsen i Vättern för Försvarsmakten och FLYGI. FVC beslutade efter detta om operationella begränsningar samt ett helikopterseminarium. FVC beslutade även om ett åtgärdsprogram om tio punkter och fortsatta seminarier för att följa upp både C Hkpflj samt FVC åtgärdsprogram.

Vid FSI tillsyn av Flygoperatörsledningen våren 2017 identifierades två stora avvikelser, dels på det proaktiva och förbyggande flygsäkerhetsarbetet samt på ansvarshavarnas påverkan på resursstyrningen.

Avseende de stora avvikelserna har FSI erhållit tillfredsställande åtgärdsplaner avseende bland annat personalförstärkningar på den centrala flygsäkerhetsfunktionen, utbildning av personal och översyn av dokumentet LML.

FSI beslutade våren 2017 att genomföra en förstärkt tillsyn vid Hkpflj. Vid denna tillsyn konstaterade FSI att åtgärdsprogrammen haft effekt och att en positiv utveckling har skett sedan de allvarliga tillbudena.

Sammanställning av rekommendationer och vidtagna/planerade åtgärder för RM 2017:01

Rekommendation RM 2017:01 R1

Se över organisationen för och genomförandet av OPEVAL helikopter med beaktande av de svagheter som identifierats i avsnitt 2.1 beträffande kompetens, riskvärdering, påbörjande och avbrytkriterier, tidspress samt uppdelade ansvarsförhållanden.

Vidtagna åtgärder:

Helt ny process framtagen där utsedd OPEVAL-ledare kommer till PROD FLYG och redovisar planen med C PROD FLYG samt med aktuella befattningshavare som åhörare. Vid redovisningen beslutar Avdch under vilka premisser OPEVAL genomförs/ej genomförs.

Med aktuella befattningshavare menas normalt*:

- CF
- CT
- KFA
- MOA

* = I tillämpliga fall kan även CS, C SIS och C FU delta.

Med denna nya process så tas alla aspekter med i C PROD FLYG beslut:

• Ska/får besättningarna genomföra flygningar på beskrivet sätt?	CF
• Påverkar tillförd/ansvänd materiel luftvärdigheten menligt?	CT
• Efterfrågas förmågan för krigsförbandet?	KFA
• Vilka förutsättningar finns för anskaffning/kostnad för ny materiel?	MOA
• Är förmågan kostnadseffektiv i pengar, materiel och personal?	Avdch

Planerade åtgärder:

C PROD FLYG inriktning är att C TU HKP tillika ska vara L CF och BOF:a all flygtjänst avseende OPEVAL:er. Stabsberedning av detta, inkluderande en översyn av hur personal ställs till TU HKP förfogande för OPEVAL, kommer att ske under Q4 2017. Syftet är att det ska bli tydligare vem som leder och genomför OPEVAL samt att förbättra förutsättningarna att ha tillgång till rätt resurser och kompetenser för att lösa uppgiften.

Tidsförhållanden:

Klar Q1 2018

Ansvarig:

VL

Rekommendation RM 2017:01 R2

Granska tidigare genomförda OPEVAL inom helikopterverksamheten för att säkerställa att dessa har genomförts på ett korrekt sätt utifrån rimliga säkerhetsnivåer.

Vidtagna åtgärder:

I omhändertagandet av rekommendation RM 2017:01 R1 har tidigare genomförd OPEVAL beaktats. Bedömning har gjorts att det i nuläget inte är tidskritiskt för utveckling av OPEVAL helikopter att genomföra en djupare granskning av tidigare genomförda OPEVAL.

Arbete påbörjat för att klargöra mängden OPEVAL HKP-rapporter som utfärdats genom åren. Indikationen är cirka 60 stycken för HKP 14, 15 och 16.

Planerade åtgärder:

Då omfattningen av tidigare genomförda OPEVAL HKP-rapporter blir tydlig tas förnyad ställning till behov av djupare granskning.

Tidsförhållanden:

Klart Q1 2018

Ansvarig:

VL

Rekommendation RM 2017:01 R3

Säkerställa att flygtjänstledande befattningar har erforderlig kompetens på aktuella helikoptersystem och uppdragsprofiler för att dessa ska kunna leda och stödja underlydande personal samt bedöma deras förmåga.

Vidtagna åtgärder:

Översyn av befintliga processer beskrivna i FV publikationer¹.

Planerade åtgärder:

Inga.

Personal enligt rekommendationen finns redan och tillsätts enligt gällande regelverk. Eftersom OPEVAL genomförs för att ta fram nya flygoperationella procedurer kommer det att finnas luckor i kompetensen hos personalen som genomför det men detta hanteras genom att välja personal med bästa möjliga förutsättningar.

Åtgärderna enligt rekommendation RM 2017:01 R1 är till del även giltiga för denna rekommendation då de behandlar en ny procedur för genomförande av OPEVAL.

Tidsförhållanden:

N/A

¹ För flygtjänstbefattningar [LML bilaga B5.1.3, kapitel 3](#).

Ansvarig:

VL

Rekommendation RM 2017:01 R4

Säkerställa att Flygsäk har erforderlig kompetens på aktuella helikoptersystem och uppdragsprofiler samt tillräckliga resurser för att på ett tillfredsställande sätt övervaka och analysera flygsäkerhetsläget och ledningssystemets tillämpning.

Vidtagna åtgärder:

Ny HL HKP vid Flygsäk är influgen på HKP 16 och har flygtjänst på denna typ vid Hkpflj 2.skv.

Flygsäk kommer att tillföras ytterligare tre befattningar varav en befattning blir HL med uppgiften statistik och analys. Dessa befattningar kommer att möjliggöra för Flygsäk att bättre genomföra övervakning och analys av flygsäkerhetsläge och tillämpning av ledningssystemet.

Planerade åtgärder:

HL HKP vid Flygsäk planeras att flygas in på HKP 15 och inneha flygtjänst på denna typ vid Hkpflj.

Övrigt:

Bedömning är att det inte i nuläget är praktiskt möjligt att också flyga in HL HKP på HKP 14, detta med hänsyn taget till ekonomi och tillgänglig tid för aktuell HL. Bedömning har också gjorts att det inte i nuläget är realistiskt att till Flygsäk tillföra ytterligare en HL HKP för att täcka behovet av kompetens på HKP 14.

Tidsförhållanden:

Klart Q2 2018

Ansvarig:

VL

Rekommendation RM 2017:01 R5

Skapa och implementera ett SMS anpassat för Försvarmaktens militära luftfart samt säkerställa att erforderlig utbildning ges till berörda befattningshavare.

Vidtagna åtgärder:

Utbildning i SMS är planerad för personal både hos FLYGI och PROD FLYG. En första analys har gjorts vilka skillnader som föreligger mellan SMS och flygsäkerhetsarbetet som regleras i RML.

Planerade åtgärder:

I samband med regelutvecklingen som pågår är inriktningen att se över RML avseende det som beskrivs som flygsäkerhetsarbete. Efter erhållen SMS utbildning avser C FLYGI

analysera frågan ytterligare samt att lyfta frågan vid luftfartsrådet för fortsatt hantering inom regelutvecklingsarbetet.

Tidsförhållanden:

SMS utbildning Q4 2017.

Regelutveckling Q4 2018.

Ansvarig:

C FLYGI bereder, beslut av ÖB.

Rekommendation RM 2017:01 R6

Förtydliga innebörden av FMV:s tekniska designansvar så att inblandade organisationer och ansvarshavare har förståelse för och är överens om tolkningen av SAMO.

Vidtagna åtgärder:

FLYGI har genomfört informationsmöten med både FMV och PROD FLYG i syfte att klarlägga ansvarsförhållandena rörande tekniskt designansvar.

Planerade åtgärder:

FLYGI kommer genomföra fler möten med berörda under hösten 2017 med samma syfte som tidigare. FLYGI kommer vid tillsyner följa upp att informationsmötena fått avsedd effekt i syfte att säkerställa att det finns en förståelse och samsyn av tolkningen av SAMO.

Tidsförhållanden:

Informationsmöten klart Q4 2017

Tillsyner Q4 2018

Ansvarig:

FSI

Rekommendation RM 2017:01 R7

Förstärka tillsynen av Försvarsmaktens helikopterverksamhet i syfte att säkerställa en säker verksamhet intill dess att SMS är implementerat vid Försvarsmakten Flygoperatör.

Vidtagna åtgärder:

En riktad tillsyn har genomförts i juni 2017. Vid tillsynen framkom att en stor förbättring har skett på aktuell division. Det finns delar som PROD FLYG centralt måste förbättra avseende flygsäkerhetsarbete och ansvarshavares påverkan på resursstyrning. FLYGI deltar och följer utvecklingen av de åtgärdsprogram som FVC och C Hkpflj tagit fram.

Planerade åtgärder:

FLYGI kommer att genomföra nästa tillsyn vid helikopterflottiljen under hösten 2017 och delta vid kommande helikopterseminarium då åtgärdsprogrammen diskuteras. För 2018 finns

planerade tillsyner och dessa kan vid behov förstärkas eller tidigareläggas beroende på resultatet av kommande tillsyner.

Tidsförhållanden:

Löpande enligt FSI bedömande.

Ansvarig:

FSI

Rekommendation RM 2017:01 R8

Ta fram ett flygsäkerhetsprogram (SSP) för den militära luftfarten.

Vidtagna åtgärder:

Ett arbete har påbörjats med ett flygsäkerhetsprogram.

Planerade åtgärder:

Fortsatt framtagning under hösten 2017.

Tidsförhållanden:

Klart Q4 2017

Ansvarig:

C FLYGI

Rekommendation RM 2017:01 R9

Säkerställa att förändringar i RML implementeras på ett kvalitetssäkrat sätt och så att samtliga inblandade organisatoriska delar under hela förändringsprocessen kontinuerligt är fullt införstådda med respektive roller och gränssytor samt överens om ansvarsfördelning.

Vidtagna åtgärder:

Planen för regelutvecklingen av RML som fastställdes 2015 har av C FLYGI förändrats och tidsplanen för när arbetet ska vara klart har skjutits på. C FLYGI har beslutat om att den fortsatta regelutvecklingen måste ske närmare de organisationer som berörs. C FLYGI har begärt och kommer få stöd av personal från PROD FLYG för att utveckling och implementeringen ska ske på ett bättre sätt.

Planerade åtgärder:

Ett förtydligande samt i vissa delar förändrade övergångsbestämmelser kommer att ges ut avseende de RML delar som ÖB fastställde 2016-10-21. FLYGI kommer även att genomföra möten under hösten med berörda organisationer.

Tidsförhållanden:

Klart Q4 2017

Ansvarig:

C FLYGI

Rekommendation RM 2017:01 R10

I sin tillsyn granska dels det nya rapporteringssystemet utifrån RML:s krav, dels rapporteringskulturen inom helikopterverksamheten utifrån de svagheter som identifierats i utredningen.

Vidtagna åtgärder:

FLYGI har allt sedan införandet haft fokus på att följa upp implementeringen av det nya systemet i samband med tillsyner. Den bild som beskrivs i SHK rapporten överensstämmer bra med FLYGIs iakttagelser vid tillsyner. FLYGI har i tillsynsrapporterna framfört att mer utbildning behövs samt att fortsätta att utveckla systemet. Vid tillsyner som genomförts under 2016 och 2017 har FLYGI fortlöpande jämfört hur rapporteringen skedde på aktuellt verksamhetsställe i det gamla DA-systemet samt i det nya systemet i PRIO. FLYGI har på vissa ställen sett en ökad rapportering och på vissa en minskad. Specifikt inom helikopterflottiljen skedde en nedgång inledningsvis. FLYGI har vid tillsyner sett en ökad rapportering där den lokala ledningen varit engagerad och positivt inställd och tyvärr motsatsen där engagemang och inställning från lokala ledningen varit mindre positiv. Ett ytterligare negativt konstaterande är att den centrala flygsäkerhetsfunktionen varit underbemannad och dåligt utbildade under införandet.

Planerade åtgärder:

FSI planerar att ta upp frågan med utvecklingen av avvikelssystemet med berörda befattningshavare. Fortsatt uppföljning av systemet kommer ske vid kommande tillsyner.

Tidsförhållanden:

Fortlöpande

Ansvarig:

FSI

Rekommendation RM 2017:01 R11

Närmare undersöka möjligheterna att stärka tillsynsfunktionens oberoende samt överväga att göra en hemställan till regeringen i saken.

Vidtagna åtgärder:

FSI har påbörjat analys av rekommendationen.

Planerade åtgärder:

Lyfta frågan vid nästa luftfartsråd.

Tidsförhållanden:

Analys klar Q4 2017.

Ansvarig:

FSI